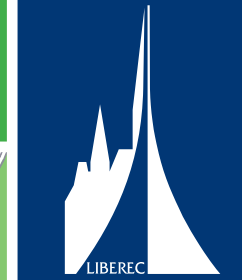
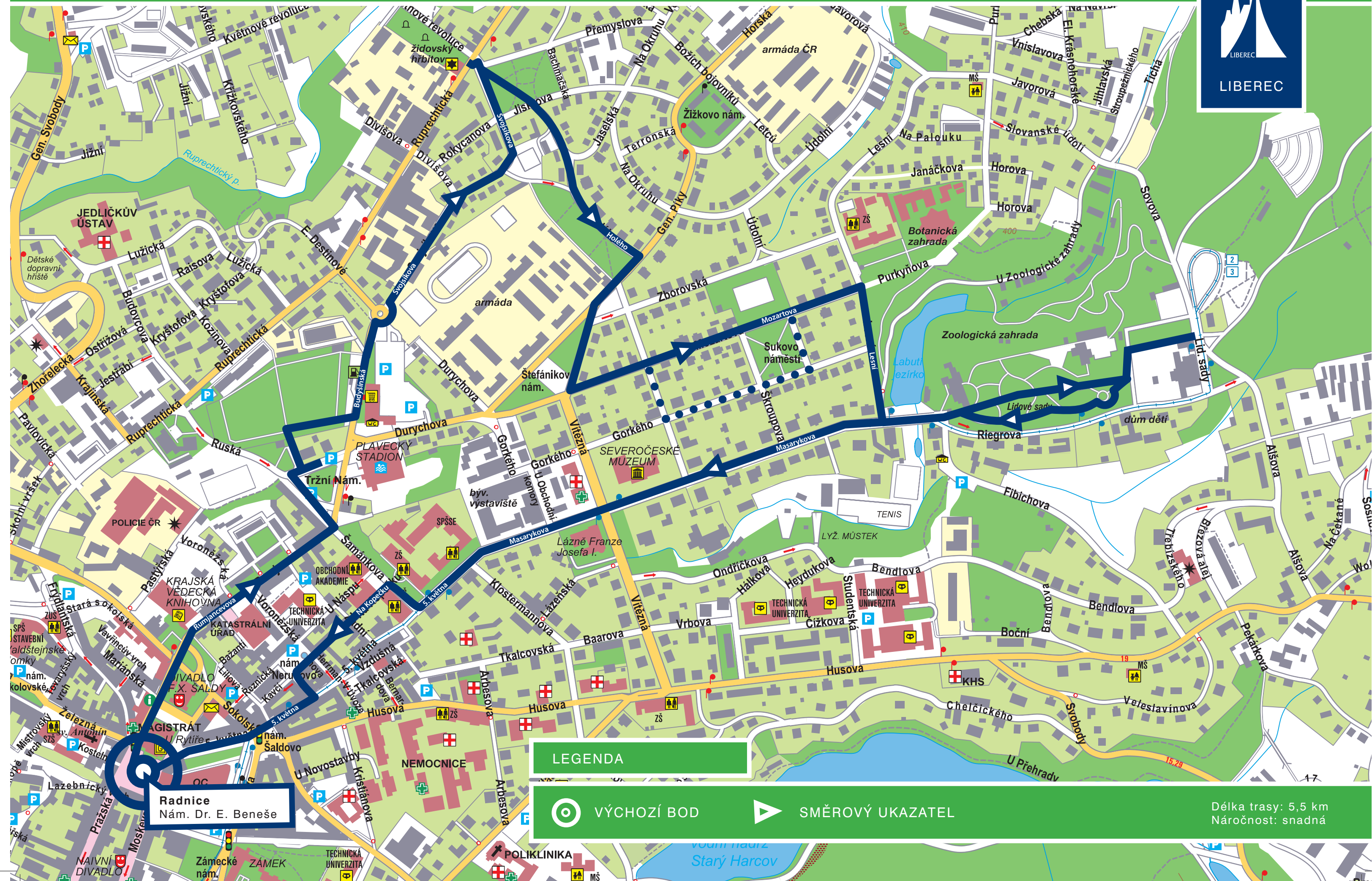

LIBERECKÉ PARKY

MĚSTSKÉ
TURISTICKÉ
TRASY

LIBEREC

Radnice

Začínáme na náměstí Dr. E. Beneše před **radnicí**, její stavba podle návrhů vídeňského architekta Franze von Neumanna proběhla v letech 1888 – 1893. Nynější radnice nahradila starou, která stála uprostřed dnešního náměstí. Do současnosti se z ní dochoval pouze tzv. ohňový zvon, který visí v nice nad hodinami na zadní straně radniční budovy. Věž je 65 metrů vysoká a na její špičce stojí rytíř Roland, ochránce města. Za zhlédnutí stojí interiér radnice a doporučujeme i výstup na věž. Za radnicí, na autobusové zastávce naproti divadlu, stojí **meteorologická stanice** z roku 1899, uvnitř jsou umístěny tehdejší nejmodernější přístroje na měření teploty, vlhkosti a tlaku vzduchu a další z dílny věhlasného meteorologa Wilhelma Lambrechta z Göttingenu (1834-1904).

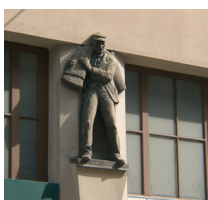

Meteorologická stanice

Za radnicí stojí **Divadlo F. X. Šaldy** pojmenované po významném libereckém rodákovi, literárním kritikovi, spisovateli a novináři Františku Xaveru Šaldovi (1867-1937). Divadlo bylo postaveno v letech 1881-1883 vídeňskou firmou Fellner a Helmer specializující se na podobné stavby po celém Rakousko-Uhersku. Průčelí je zdobeno sloupy a sochami nadpzemských bytostí. V interiéru je nejceněnější zdobený strop a lahůdkou je pak malovaná opona s výjevem Triumf lásky od slavného secesního malíře Gustava Klimta.

Stojíme-li čelem k divadlu, po levé straně máme budovu Nového magistrátu, kde se nacházejí přepážková pracoviště úřadu města a městské informační centrum. Budova pochází z roku 1882 a počátkem 21. století byla kompletně zrekonstruována pro potřeby magistrátu města. Vlevo od divadla je budova čp. 584, nejslavnější liberecká kavárna – Kavárna Pošta s interiérem ve stylu vídeňského rokoka, dnes bohužel dočasně uzavřená.

Podél oken Kavárny Pošta zamíříme přes most do Rumjancevovy ulice. Zde je dominantou moderní **Krajská vědecká knihovna**, tzv. Stavba smíření, postavená v letech 1997-2000 podle projektu architekta Radima Kousala. Součástí budovy je i Nová židovská synagoga. Knihovna stojí na místě Staré židovské synagogy, která byla vypálena za Kříšťalové noci z 9. na 10. listopadu roku 1938. V domě čp. 696 vedle knihovny sídlil v roce 1945 sovětský velitel města a ve sklepení domu stojícího kdysi za tímto domem bylo tajné popraviště gestapa. Pěší ulicí stojí za povšimnutí úzký dům **U Pláteníka čp. 971** s plastikou textiláka od libereckého mezinárodního sochaře Karla Kolaczka.

Dům U Pláteníka

Rumjancevovou ulicí se dostaneme na Tržní náměstí k plaveckému bazénu. Náměstí je zajímavé svým trojúhelníkovým tvarem a kdysi sloužilo k pořádání trhů. Jednu ze stran náměstí tvoří ucelený blok secesních domů s dochovanou výzdobou – vitráže, zajímavé dřevěné dveře. V domě čp. 881 žil v letech 1927-1928 maďarský básník **Miklós Glatter-Radnóti** (1909-1944), jehož pamětní desku najdeme na SPŠT v Tyršově ulici. Básník byl r. 1944 zastřelen nacisty v Maďarsku v pochodu smrti.

Liebiegova hrobka

Po betonových schodech kolem bývalého protiletického krytu, kde byl vyhlášený rockový klub, se dostaneme do pravděpodobně největšího parku v centru Liberce. Park býval hřbitovem, v pravém rohu je lapidárium zajímavých soch a náhrobků s nově opravenou **honosnou hrobkou rodiny továrníka Liebiega**. Tato část parku bude za přispění občanů města přeměněna v relaxační Zahradu libereckých vzpomínek. Brána do zahrady je zdobena sochami sv. Petra a sv. Pavla, zahradě dominuje železný hřbitovní kříž a je zde i pomník obětem prusko-rakouské války, která zasáhla Liberec v roce 1866. Pěší Liberec tenkrát přešla rakouská i pruská vojska cestou na hlavní bojovou linii na Trutnovsku a ve městě se odehrály drobné pětky, jejichž oběti z obou stran leží právě zde na hřbitově. Projdeme-li parkem, vyjdeme v Budyšínské ulici u obchodního domu Interspar. Podél něj dojdeme na kruhový objezd a pokračujeme rovně do Svojsíkovy ulice, která nás dovede až na křižovatku k Židovskému hřbitovu ve čtvrti Ruprechtice.

Židovský hřbitov pochází z roku 1864, nachází se v něm pomník obětem 1. světové války a Památník obětem holocaustu. Od roku 1939 byl hřbitov uzavřen a chátral, obřadní síň sloužila za minulého režimu jako sklad a pražírna kávy. Po revoluci se židovská obec ve spolupráci s městem

Židovský hřbitov

Obřadní síň - Památník šoa

zasloužila o rekonstrukci hřbitova a navrácení důstojné podoby tomuto místu. V roce 2008, 70 let od osudné Kříšťalové noci, se podařilo dle návrhu studenta liberecké fakulty architektury Technické univerzity Štěpána Gudeva vybudovat v zrekonstruované obřadní síni **Památník obětem šoa/holocaustu**. Z více než 1600 židovských obyvatel, kteří v Liberci žili před 2. světovou válkou, přežilo holocaust pouze 37 osob. Vpravo vedle hřbitova za autobusovou zastávkou, skrytý mezi listím stromů, stojí sloup se sochou Panny Marie.

Kasárna

Šikmo od hřbitova přes park ve Svojsíkově ulici se dostaneme do parku, kterému se říká **Kaštanka**, zvláště v období dozrávání kaštanů není těžké uhodnout proč. Kaštanka sousedí s areálem libereckých kasáren, kde nepřetržitě už od roku 1867 slouží vojáci. V současnosti zde od roku 1952 působí útvar vojenských chemiků, který vešel do povědomí veřejnosti zejména díky válce v Perském zálivu v roce 1989. Před hlavní budovou kasáren s věží je v parčíku nezvyklý interaktivní Památník bojovníkům a obětem za svobodu vlasti navržený opět na zdejší fakultě architektury. Stojíme-li zády ke kasárenské budově, máme po levé straně Mozartovu ulici, po níž se můžeme vydat do kopce kolem reprezentativních vil v zahradách. Nahoře uprostřed Sukova náměstí je další liberecký park – takzvaný **Dubák**, podle dvou mohutných dubů vysazených u příležitosti stříbrné svatby císaře Františka Josefa I. a císařovny Sissi v roce 1904. Souběžně s ulicí Mozartovou vede na Dubák i Gorkého ulice, která je neméně zajímavá co do vil a keřů v zahradách. Tato malebná čtvrť je považována za jednu z nejkrásnějších v Liberci zvláště na jaře, kdy kvetou rododendrony a magnolie.

Vilová čtvrť

Budeme-li z Dubáku pokračovat Mozartovou ulicí, dostaneme se do Lesní ulice ke vstupu do botanické zahrady. **Botanická zahrada Liberec** je nejstarší v České republice, založena byla roku 1895. Zahrada disponuje největší sbírkou masožravých rostlin v republice, může se pochlubit největším leknínem na světě – Viktorií královskou, expozicí orchidejí, mořskými akvárii, kde se daří úspěšně množit žraloky... Návštěvu botanické zahrady bychom určitě neměli vynechat.

Botanická zahrada

Od botanické zahrady směrem dolů k tramvajovým kolejím se dostaneme k Labutímu jezírku, které již patří k liberecké **zoologické zahradě**. Na břehu nás upoutá secesní restaurace Rybářská bašta. ZOO byla založena roku 1919 a je nejstarší zahradou v České republice. Její chloubou jsou bílí tygři, podle nichž se jmenuje i místní úspěšný hokejový tým. Stejně jako botanická zahrada i zoo má velmi dobré renomé mezi laickou i odbornou českou i světovou veřejností. Aniž bychom vstoupili do zoologické zahrady, můžeme se podél jejího plotu vydat parkem do **Lidových sadů**. Řada vzácných dřevin je označena a park tak plní funkci naučné stezky. Uprostřed parku si můžeme posedět u kruhové fontánky, abychom nabrali sílu na cestu zpět do centra města k radnici. Nesmíme opomenout zmínit, že na horním konci parku stojí budova kulturního centra s vyhlídkovou věží vysokou cca 33 metrů (její výška je jedním z malých tajemství objektu) a velkým sálem z roku 1901. Budova Lidových sadů dodnes slouží kultuře, konají se zde koncerty, divadelní představení, výstavy i plesy. Součástí objektu je restaurace a velká zahrada s altánem, jež je rovněž hojně využívána.

Lidové sady

Zpět do centra se můžeme dostat tramvají, jejíž konečná zastávka je právě v Lidových sadech. Byla by to ale škoda. Připravili bychom se o krásnou procházku po Masarykově ulici, která je lemována nejvýstavnějšími vilami ve městě. Jsou postaveny v historizujícím slohu s prvky secese.

Busta T.G. Masaryka

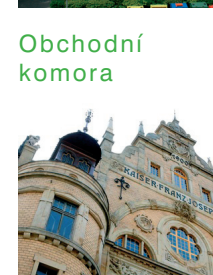
Cestou do centra dojdeme na křižovatku Masarykovy ulice s Vítěznou, které se kvůli jejímu vzhledu také říká zlatý kříž. Stojí zde tři nádherné a významné budovy města. Vpravo se nachází **Severočeské muzeum**. Budova postavená v letech 1897-1898 podle projektu berlínského architekta Hanse Griesbacha je ukázkou několika slohů, věž muzea je kopií věže ze staré liberecké radnice. Pozoruhodné jsou detaily fasády a za pozornost stojí i interiéry muzea. Po straně muzea, které obklopuje lesopark se starými stromy a rododendronovými keři stojí směrem ke kolejím **busta**

Obchodní komora

T. G. Masaryka.

Přes ulici směrem do centra stále po pravé ruce máme secesní budovu **Obchodní komory** z roku 1901, která za minulého režimu sloužila jako dětská poliklinika. I dnes jsou zde ordinace řady lékařů.

Lázně

Proti Obchodní komoře stojí jedna z nejzajímavějších staveb ve městě **budova Lázní císaře Františka Josefa I.**, která vznikla v letech 1900-1902 dle návrhu vídeňského architekta Petera Paula Branga. Lázně sloužily veřejnosti zhruba do devadesátých let 20. století, řada libereckých občanů se učila plavat právě zde v bazénu o rozměrech 20 x 10 metrů. Interiér lázní byl pojat stejně velkolepě jako jejich exteriér - mramorové sloupy, vitráže s motivy rostlin a bronzové plastiky měly evokovat nejužasnější palác. Lázně mají zajímavý osud, jejich původním majitelem byla Reichenberger Sparkasse – Liberecká spořitelna, po sametové revoluci budovu Česká spořitelna odprodala soukromým osobám a od té doby se zdá být osud tohoto klenotu liberecké architektury značně nejistý. Nakonec, aby budovu zachránilo, lázně odkoupilo město Liberec, došlo na opravu fasády a střechy, posledním záměrem je zrekonstruovat interiéru a ve spolupráci s Libereckým krajem zde vybudovat galerijní prostory.

Průmyslová škola

Pokračujeme po tramvajových kolejích dál směrem do centra. Po pravé straně míjíme areál kdysi slavných Libereckých výstavních trhů, jehož vstupní bránu navrhl nedávno zesnulý liberecký architekt Svatopluk Technik (1913-2010).

Průmyslová škola vpravo byla založena roku 1875 jako po Brně druhá průmyslová škola v českých zemích. Mezi její studenty patřil například liberecký rodák konstruktér Ferdinand Porsche (1875-1951), jehož pamětní desku nalezneme na budově a jeho rodný dům v nedalekých Vratislavicích, kde plánují otevření muzea Porsche.

S průmyslovou školou sousedí základní škola 5. května, do které chodili neméně známí liberečtí rodáci – herec Vlasta Burian (1891-1962) a hudební skladatel Karel Vacek (1902-1982). V parčíku před školou směrem do Šamánkovy ulice z rododendronů vykukuje **busta** spoluzakladatele libereckého spolku Česká beseda **MUDr. Václava Šamánka**.

Busta V. Šamánka

Od Šamánkovy busty se vydáme ulicí Na Kopečku na **Nerudovo náměstí**, které vzniklo v 2. polovině 18. století na místě bývalé střelnice a pohřebiště z války v roce 1757. V době svého vzniku tvořilo náměstí centrum nové čtvrti, takzvaného Filipova města. Náměstí původně sloužilo trhům s převážně hrncířským zbožím, dlouho se mu proto říkalo Hrnčířské. Hospoda Černý kůň je v objektu z roku 1772 a původní klasicistní portál má i dům, v němž je restaurace Neptun. V dohledné době se uskuteční rekonstrukce náměstí a místo parkoviště zde vznikne klidová zóna se zelení a lavičkami.

Nerudovo náměstí

Z náměstí směrem vpravo vyjdeme na ulici 5. května, která rovněž nabízí architektonicky zajímavé stavby – např. secesní skvosty domů čp. 172 a 75 na pravé straně ulice těsně před semaforem. Za semaforem pak v domě čp. 159 měl řeznický obchod liberecký rodák, německý řezník a spisovatel Karel Baier (1861-1938) a těsně před vstupem na Benešovo náměstí upoutá zelinkavý dům čp. 176 z roku 1928, jehož fasádu zdobí 4 střelci.

ODKAZY

Slavné vily Libereckého kraje - P. Halík & kol.; Liberec - Turistický průvodce po městě a okolí – M. Řeháček, Ještědské květy – O. Simm, M. Sekyra;

www.cbrn-liberec.army.cz, www.ikalbc.cz; www.botaniliberec.cz;www.zooliberec.cz; www.kehila-liberec.cz, www.fotohistorie.cz; www.liberec.cz